

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เนาวรัตน์ เทพศิริ : เครื่องแต่งตัวชคพระและนางของละครรำ (พ.ศ.2325-พ.ศ.2539)

(MALE AND FEMALE STANDARD COSTUME OF THAI CLASSICAL DANCE-DRAMA:1782-

1996) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุพล วิรุฬห์รักษ์, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.จักรพันธ์ โปษยกฤต

หน้า. ISBN 974-635-579-1.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะทำการศึกษา การเปลี่ยนแปลงของเครื่องแต่งตัวชคพระและนางของละครรำ ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เริ่มตั้งแต่ตั้งกรุงในสมัยรัชกาลที่ 1 จนถึงปีที่ 50 ในสมัยรัชกาลที่ 9 (พ.ศ.2325-พ.ศ.2539) โดยใช้กระบวนการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบ จากข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ วรรณคดีบทละคร งานศิลปกรรม และภาพถ่าย ตลอดจนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านการสร้างและการแต่งเครื่องแต่งตัวละคร ทั้งนี้ในการเปรียบเทียบด้านความงาม ได้ใช้หลักสุนทรียศาสตร์ของศิลปะไทย เป็นแนวทางในการพิจารณาเปรียบเทียบ

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า เครื่องแต่งตัวชคพระและนางนั้นต่างมี "รูปแบบ" ที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละชุดมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลาย ซึ่งยังคงยึดถือเป็น "แบบฉบับ" มาจนทุกวันนี้ แม้จะมีการเพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงไปบ้างในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและตอนกลาง ซึ่งก็เป็นเพียงส่วนเล็กน้อยในรายละเอียด แต่ในที่สุดก็กลับไปใช้ใน "รูปแบบ" เดิม ดังนั้นสิ่งที่เห็นได้ในการเปลี่ยนแปลงจึงไม่ได้อยู่ที่ "รูปแบบ" หากแต่อยู่ที่ "รูปทรง" และ "รายละเอียด" รวมทั้ง "ความงาม" ที่เกิดจากการสร้างและการแต่งที่เบี่ยงเบนไปจากเดิม

ความแตกต่างในด้านการสร้างชิ้นส่วนเครื่องแต่งตัวที่เป็นตัวบ่งชี้ว่า ในปัจจุบันมีขนาดเล็ก แคบสั้น และหนักกว่าในอดีต ทำให้มีผลกระทบต่อสัดส่วนในการแต่ง ส่วนในด้านการสร้างเครื่องประดับพบว่า มีการลดรายละเอียดลงจากเดิมมาก จนบางชิ้นบางอย่างเหลือเพียงรูปร่างลักษณะโดยรวมเท่านั้น ส่วนความแตกต่างในด้านการแต่งพบว่า การแต่งในปัจจุบันส่วนใหญ่จะมีลักษณะตรงข้ามกับการแต่งในอดีต

สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านการสร้างและการแต่งนั้น ได้ข้อสรุปว่า นอกจาก "วัสดุ" จะเปลี่ยนแปลงแล้ว "ความมรดกศิลปะไทย" ของกลุ่มช่างผู้สร้างและผู้ที่ทำหน้าที่แต่ง ก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การสร้างและการแต่งเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมด้วย ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาในส่วนความมรดกศิลปะไทยของช่างเหล่านั้นให้ดีขึ้น เพื่อจะได้สร้างสรรค์แต่งผลงานที่มีคุณค่าทางศิลปะดังเดิม

ภาควิชา นาฏยศิลป์
สาขาวิชา นาฏยศิลป์ไทย
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต 1785/2539/1785/2539
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม